

MAKTENS SYN PÅ UNGA

En kartläggning av riksdagsledamöternas syn på
unga utifrån allmänna motionstiden 2024/25

KFUM Sverige

KFUM är Sveriges bredaste ungdomsrörelse och bidrar genom bland annat idrott, friluftsliv, kultur och andra kreativa aktiviteter till att varje dag stärka 45 000 unga i deras vardag. Alla våra aktiviteter har som mål att skapa trygga mötesplatser, skapa positiva nätverk och utveckla unga ledare till sin fulla potential.

Vår verksamhet föddes under 1800-talet ur viljan att möta de många och svåra sociala problemen på den framväxande industrialismens skuggsida. Sedan dess har vi vuxit och ständigt utvecklat vårt arbete med målet att ge miljoner unga bättre möjligheter i livet. I dag finns YWCA och YMCA-rörelserna (som KFUM är en del av) i 130 länder och gör skillnad för 70 miljoner unga i världen.

Tack vare stark lokal närvaro i Sverige kan KFUM erbjuda utvecklingsmöjligheter till många unga som i dag lever i utsatthet. Detta i en miljö som präglas av trygghet, positivitet och demokratiska värderingar.

Författare: Laura Luna, Vsevolod Lukashenok, Hanne Karlsson

Design: Laura Luna

Foto framsida: Hanne Karlsson

INNEHÅLL

Varför unga?.....	4
<i>Denna skrift är viktig för beslutsfattare.....</i>	4
FN:s agenda för Unga, fred och säkerhet.....	5
Hur har vi gjort?.....	6
Vad säger motionerna?	7
Vad kom vi fram till?	8
Sammanställning.....	9
<i>Partianalys Socialdemokraterna.....</i>	10
<i>Partianalys Sverigedemokraterna.....</i>	11
<i>Partianalys Moderaterna.....</i>	12
<i>Partianalys Vänsterpartiet.....</i>	13
<i>Partianalys Centerpartiet.....</i>	14
<i>Partianalys Kristdemokraterna.....</i>	15
<i>Partianalys Miljöpartiet.....</i>	16
<i>Partianalys Liberalerna.....</i>	17
Unga som beslutsfattare.....	18
Rekommendationer	19

VARFÖR UNGA?

KFUM kan och vill bidra till lösningar när det kommer till dagens samhällsutmaningar. Detta gör vi genom att varje dag i mötet med och mellan unga skapa trygga mötesplatser, ge tillgång till positiva nätverk och utveckla unga ledare så de kan uppnå sin fulla potential.

Som ett svar på ungas utmaningar i en osäker värld antog FN:s säkerhetsråd resolution 2250 om Unga, fred och säkerhet. År 2024 har det gått nio år. Det förväntades att det skulle leda till satsningar på ungas delaktighet i beslutsprocesser, på förebyggande arbete och på partnerskap med unga och ungdomsorganisationer. Nio år senare ser vi inga framgångar utan bidrar till resolutionen utan politikens hjälp.

Denna skrift är viktig för beslutsfattare

I den här rapporten ser vi att Sverige har valt att lösa ungas utmaningar genom att bygga fler fängelser, skära ner på medel till arbete för ungas meningsfulla fritid och ett löfte om ett fritidskort som vi ännu inte sett skymten av.

När KFUM lyfter frågan bland landets beslutsfattare möts vi av viljan att inkludera unga, men att de inte vet hur.

Det finns många sätt att påbörja arbetet och en god startpunkt är att se unga som en del av lösningen och inte enbart passiva offer eller kriminella.

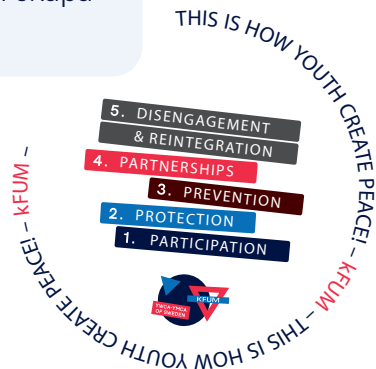
Den här rapporten belyser hur politiken genom sitt språkbruk kan legitimera ungas vilja att delta i demokratin. Om vi menar allvar med att samhället ska vara till för alla så måste unga få fler möjligheter att bidra med sina perspektiv och erfarenheter till utvecklingen. Först då kan vi tillsammans skapa ett starkare, tryggare, fredligare och mer inkluderande samhälle.

FN:S AGENDA FÖR UNGA, FRED OCH SÄKERHET

2015 antogs resolution 2250 av FN:s säkerhetsråd. Den utgör grunden för agendan för Unga, fred och säkerhet som slår fast att unga är viktiga och prioriterade aktörer för en hållbar fred och säkerhet. Resolutioner antagna av FN:s säkerhetsråd är bindande för FN:s medlemsstater, däribland Sverige.

Agendan ställer krav på att unga ska få delta i beslutsfattandet. Att förebyggande insatser mot konflikter och våld stöttas. Och att unga skyddas från dessa konflikter. Att arbeta med återintegrering av utsatta unga prioriteras, samt att stater ingår i partnerskap med unga och med ungdomsaktörer.

Ungas lika deltagande och inflytande i freds- och samhällsprocesser är en fråga om rättigheter, legitimitet och hållbarhet. Att skydda ungas rättigheter och möjliggöra deras deltagande i beslutsprocesser är av central vikt för att förebygga konflikter i samhället och skapa långsiktig trygghet för alla.

HUR HAR VI GJORT?

Under den allmänna motionstiden 2024/25 lämnade riksdagens ledamöter in totalt 3 178 motioner, av dessa plockade vi bort motioner som hänvisade till aktuella propositioner, samt budget. Detta gav oss ett resultat på 3081.

Genomlysningen har gjorts genom att söka på orden "ung-" i samtliga motioner som ingår i allmänna motionstiden. Totalt innehöll 427 motioner ordet "ung". Dessa omnämmanden av unga har sedan analyserats utifrån följande delaktighetsnivåer:

- (0) = unga omnämns som kriminella
- (1) = unga omnämns som särskilt utsatta eller offer
- (2) = unga omnämns som målgrupp eller mottagare av insatser
- (3) = unga omnämns som medskapare och aktiva medborgare
- (4) = unga omnämns som beslutsfattare

Vidare har vi kartlagt hur unga omnämns per parti genom att analysera de meningar där unga nämnts och jämfört vilka värdeord som finns i samma stycke eller mening. Detta ligger till underlag för den statistik som presenteras i rapporten.

VAD SÄGER MOTIONERNA?

Det är andra året i rad vi gör denna undersökning och det gör att vi nu har en tidigare rapport att jämföra med.

Av de 3081 motioner vi valt att titta närmare på är det, i likhet med förra året, 14 procent som omnämner unga. Men till skillnad från förra riksdagsåret 2023/24 där 88 procent beskrev unga som passiva aktörer, är det i år 94 procent av motionerna som beskriver unga som passiva aktörer.

Det spelar roll

Vi är medvetna om att förslag föds ur viljan att korrigera ett samhällsproblem. Men hur vi väljer att beskriva unga människor i sammanhanget betyder allt. Det kan vara skillnaden mellan att skapa engagemang eller en känsla av hopplöshet.

Har du bestämt hur du vill att unga ska se på demokratin? Du kan göra skillnad.

Allmänna motionstiden

En gång om året får riksdagsledamöterna lämna så kallade fristående motioner, förslag, om alla frågor som riksdagen kan besluta om. Det sker under en period som kallas för den allmänna motionstiden och som pågår under hösten.

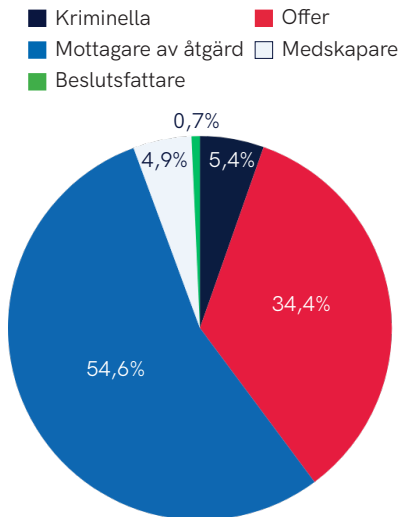
Den allmänna motionstiden startade 10 september och slutade 4 oktober 2024.

Källa: www.riksdagen.se

Foto: KFUM Sverige

VAD KOM VI FRAM TILL?

94 % av motionerna som nämner unga, nämner dem som passiva aktörer. Det är en ökning på nästan 6 procentenheter jämfört med riksdagsåret 2023/24

6 % av motionerna som nämner unga nämner dem som aktiva aktörer, vilket är en rejäl minskning jämfört med förra årets 12 %

23 Motioner nämner unga som kriminella, brottslingar eller ett problem

233 Motioner nämner unga som målgrupp eller i behov av insatser

147 Motioner nämner unga som utsatta eller offer

21 Motioner nämner unga som genomförare eller medskapare

3 Motioner nämner unga som beslutsfattare

14 %

av motionerna under AMT nämner unga

94 %

av motionerna som nämner unga beskriver unga som passiva aktörer

PARTISAMMANSTÄLLNING

Det vi ser i årets partisammanställning, jämfört med vår nollmätning riksdagsåret 2023/24 är att antalet motioner som omnämner unga rent procentuellt är samma. Det vill säga att 14 procent av allmänna motionstiden även i år omnämner unga.

Däremot ser vi att det bara är sex procent av motionerna, där unga omnämns, som beskriver dem som aktiva samhällsaktörer.

Unga som beslutsfattare

Under riksdagsåret 2023/24, fanns det sex motioner som omnämde unga som beslutsfattare. I år har denna siffran halverats, trots att fler motioner skrivits.

Färre beskriver unga som kriminella

Å andra sidan finns det färre motioner som beskriver unga som kriminella eller problem. Istället beskrivs unga i högre grad som offer eller särskilt utsatta. Det ena utesluter inte det andra, men vi önskar att unga i större grad beskrevs som en del av lösningen på samhällets utmaningar.

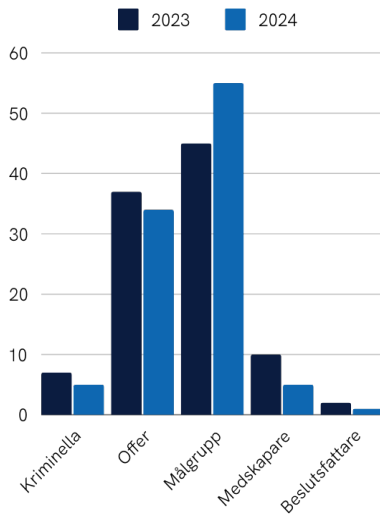
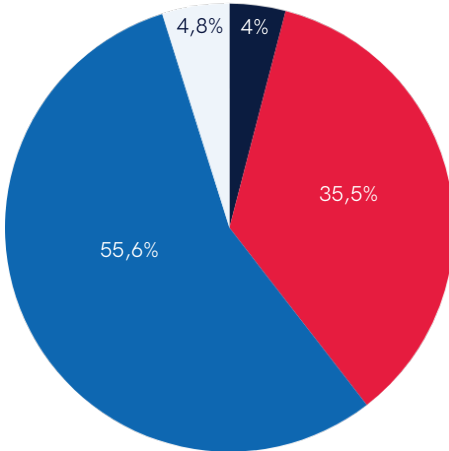
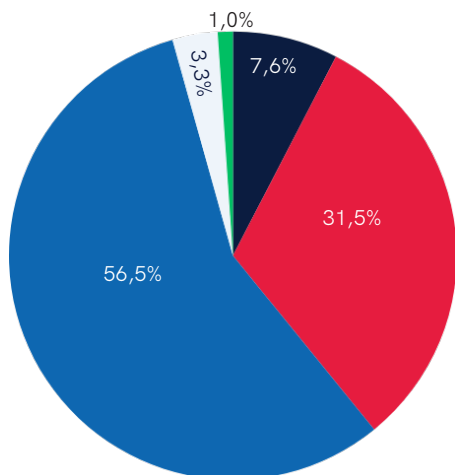

Foto: Melker Dahlstrand, riksdagen

Möjligheter och inkludering – Att skapa förutsättningar för unga att vara delaktiga och bidra till samhället.

Trygghet – Fokus på att skapa ett tryggt samhälle för unga, med betoning på säkerhet, ordning och brottsbekämpning.

- En stark betoning på familjens roll i unga människors uppväxt och vikten av traditionella svenska värderingar.

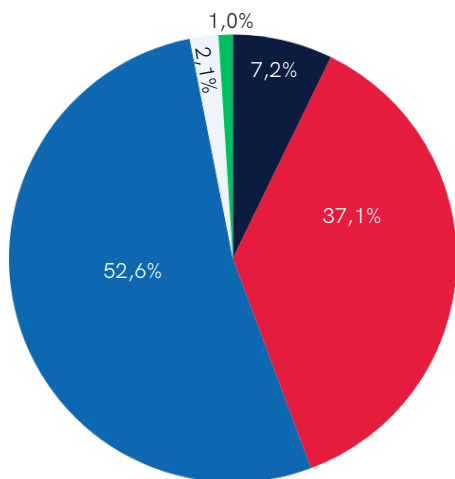
- Att unga ska fostras till att anpassa sig till och förstå svenska normer, kultur och samhällsstruktur, samt åtgärder för att motverka segregation.

96 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer. 4 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

MODERATERNA

- Kriminella
- Offer
- Mottagare av åtgärd
- Medskapare
- Beslutsfattare

TOPP 3 VÄRDEORD

Frihet och självständighet – Fokus på att ge unga möjlighet att fatta egna beslut, skapa sin egen framtid och vara självständiga genom bättre utbildning, arbetsmöjligheter och entreprenörskap.

Arbetsmarknad och sysselsättning – Att säkerställa att unga har goda möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, få sitt första jobb och skapa ekonomisk självständighet.

Integration och samhällsdeltagande – Att unga, särskilt de med invandrarbakgrund, ska ges förutsättningar att integreras i det svenska samhället och bli aktiva medborgare som respekterar och bidrar till svenska värderingar.

TOTALT

97 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer. 3 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

Totalt antal motioner: 802

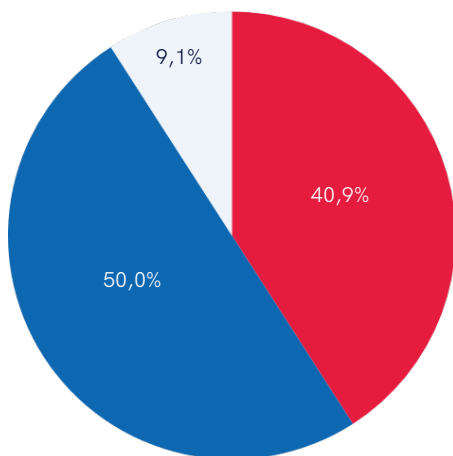
Antal motioner som nämner unga: 97

Av dessa 97 är det:

- Sju som omnämner dem som kriminella eller problem
- 36 som omnämner dem som offer eller särskilt utsatta
- 51 som omnämner dem som mottagare eller i behov av åtgärder
- Två som omnämner dem som genomförare eller medskapare
- En som omnämner dem som beslutsfattare

■ Kriminella ■ Offer
■ Mottagare av åtgärd ■ Medskapare
■ Beslutsfattare

TOPP 3 VÄRDEORD

Jämlikhet – En stark betoning på att alla unga ska ha samma rätt till utbildning, arbete och välfärd. Fokus på att bekämpa socioekonomiska klyftor och skapa jämlika möjligheter.

Solidaritet – Samhällsansvar för att stödja unga som behöver extra hjälp och säkerställa att ingen ung människa lämnas utanför.

Antirasism och inkludering – Fokus på att bekämpa diskriminering och skapa ett samhälle där alla unga känner sig inkluderade och har lika rättigheter, oavsett etnisk bakgrund eller social status.

TOTALT

91 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer. 9 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

Totalt antal motioner: 41

Antal motioner som nämner unga: 22

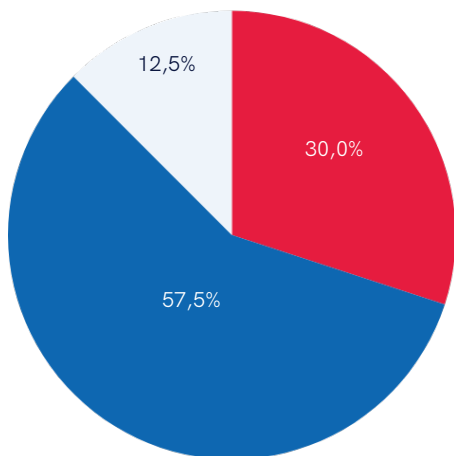
Av dessa 22 är det:

- Ingen som omnämner dem som kriminella eller problem
- Nio som omnämner dem som offer eller särskilt utsatta
- Elva som omnämner dem som mottagare eller i behov av åtgärder
- Två som omnämner dem som genomförare eller medskapare
- Ingen som omnämner dem som beslutsfattare

- Kriminella
- Offer
- Mottagare av åtgärd
- Medskapare
- Beslutsfattare

TOPP 3 VÄRDEORD

Möjligheter – Skapa förutsättningar för unga att växa och forma sina egna liv, genom utbildning, arbete och entreprenörskap.

Hållbarhet – Fokus på att ge unga möjlighet att delta i och dra nytta av den gröna omställningen och hållbara lösningar för deras framtid.

Frihet och ansvar – Att unga ska ges friheten att göra egna val, samtidigt som de förstår och tar ansvar för sina beslut och sitt bidrag till samhället.

TOTALT

87 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer.

13 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

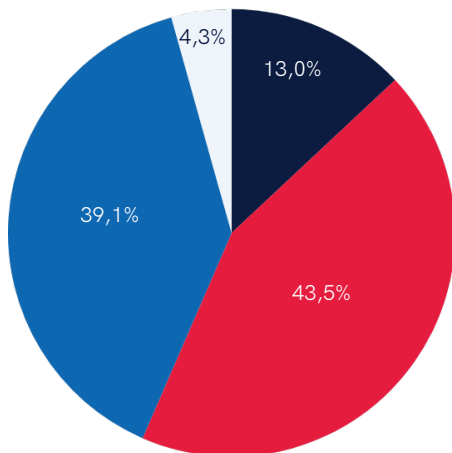
Totalt antal motioner: 282

Antal motioner som nämner unga: 40

Av dessa 40 är det:

- Ingen som omnämner dem som kriminella eller problem
- Tolv som omnämner dem som offer eller särskilt utsatta
- 23 som omnämner dem som mottagare eller i behov av åtgärder
- Fem som omnämner dem som genomförare eller medskapare
- Ingen som omnämner dem som beslutsfattare

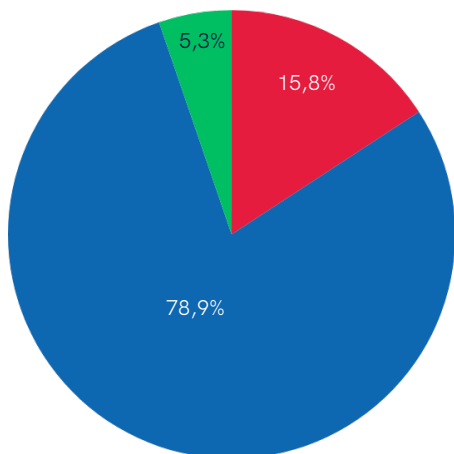

Trygghet och säkerhet – Att skapa ett tryggt samhälle för unga, där de kan känna sig säkra både i sina hem, i skolan och på arbetsmarknaden.

[illegible]

- Kriminella ■ Offer
- Mottagare av åtgärd □ Medskapare
- Beslutsfattare

TOPP 3 VÄRDEORD

Hållbarhet – Att unga ska vara centrala aktörer i omställningen till ett hållbart samhälle och ha möjlighet att engagera sig i klimat- och miljöfrågor.

Jämställdhet och inkludering – Att skapa ett samhälle där alla unga, oavsett bakgrund, har lika rättigheter, möjligheter och delaktighet.

Framtidstro och möjligheter – Att ge unga hopp om framtiden genom att skapa förutsättningar för utbildning, arbete och engagemang, samt att låta dem vara med och forma en bättre värld.

TOTALT

95 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer.
5 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

Totalt antal motioner: 127

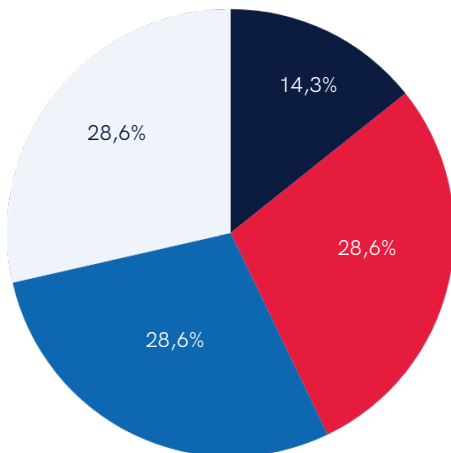
Antal motioner som nämner unga: 19

Av dessa 19 är det:

- Ingen som omnämner dem som kriminella eller problem
- Tre som omnämner dem som offer eller särskilt utsatta
- 15 som omnämner dem som mottagare eller i behov av åtgärder
- Ingen som omnämner dem som genomförare eller medskapare
- En som omnämner dem som beslutsfattare

■ Kriminella ■ Offer
■ Mottagare av åtgärd ■ Medskapare
■ Beslutsfattare

TOPP 3 VÄRDEORD

Kunskap – Fokus på att ge unga en stark och likvärdig utbildning, särskilt inom digitalisering, innovation och framtida yrken.

Frihet och individens rättigheter – En stark betoning på ungas frihet att forma sina egna liv och fatta självständiga beslut i enlighet med deras rättigheter.

Möjligheter och entreprenörskap – Att skapa förutsättningar för unga att utveckla sina egna idéer och entreprenörskap, samt ge dem fler möjligheter till arbete och karriär.

TOTALT

71 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som passiva aktörer.
 29 % av motionerna som nämner unga beskriver dem som aktiva aktörer.

Totalt antal motioner: 53

Antal motioner som nämner unga: 7

Av dessa sju är det:

- En som omnämner dem som kriminella eller problem
- Två som omnämner dem som offer eller särskilt utsatta
- Två som omnämner dem som mottagare eller i behov av åtgärder
- Två som omnämner dem som genomförare eller medskapare
- Ingen som omnämner dem som beslutsfattare

MOTIONER: UNGA SOM BESLUTSFATTARE

Miljöpartiet har vid flera tillfällen lyft fram en sänkt rösträttsålder som en väsentlig del i arbetet med att få fler att engagera sig i frågor om demokrati, rättvisa och en hållbar utveckling. Vi menar att förutsättningarna för en försöksverksamhet i kommuner och regioner finns och föreslår att frågan utreds med sikte på att det till kommun- och regionvalen 2030 finns en försöksverksamhet på plats.

Motion 2024/25:1320 av Jan Riise m.fl. (MP)

I dagens samhälle börjar många ungdomar arbeta vid en tidig ålder, både som en möjlighet att tjäna egna pengar och som en viktig del i att utveckla arbetslivserfarenhet och personligt ansvar. Att sänka åldersgränsen för när omyndiga får rätt att disponera sina egna tjänade pengar till 15 år skulle erkänna ungdomars förmåga och vilja att bidra till samhället och sin egen utveckling.

Motion 2024/25:2284 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD)

Ett övergripande mål för ungdomspolitiken är att främja ungas inflytande och delaktighet i samhället. Demokrati byggs genom förtroende och förtroende skapas i möten. Därför är det av största vikt att politiska ungdomsförbund får en självklar och större möjlighet än idag att möta unga på landets gymnasieskolor.

Motion 2024/25:2215 av Johanna Rantsi (M)

REKOMMENDATIONER: ÖKA INKLUDERINGEN AV UNGA

Nästan dagligen pratar media och politiker om rekryteringen av unga till gäng, om unga som dödas av unga och om de problem som många unga idag möter. Om unga nu är en så stor del av "problemet", hur kan de då inte vara inkluderade i lösningen?

Politiken måste ta unga på allvar, som genomförare, medskapare och beslutsfattare. Se unga som den tillgång de är och ta ungas perspektiv på allvar, på riktigt.

Fråga unga. Även om de frågor som inte rör unga direkt. Många unga upplever att de till viss del får möjlighet att vara med och påverka – men då ofta begränsat till den eller de frågor som direkt berör unga, exempelvis skolfrågor.

Sluta se unga som en homogen grupp. Beslutsfattare, media, politiken, rättsväsendet, skolan, myndigheter och andra aktörer kan inte fortsätta hänvisa till unga som en homogen grupp.

Värna om civilsamhället som plattform för unga att göra sina röster hörda. Barn och ungas organisering är en förutsättning för meningsfullt deltagande i demokratin eftersom civilsamhället i många fall är röstbärare för en del av befolkningen som ofta lämnas utanför formellt politiskt inflytande – ofta på grund av att många saknar röstberättigade.

Vill du veta mer?

Kontakta KFUM Sverige

Tel. 08-677 30 00

info@kfum.se

www.kfum.se